

Teresa Pluskota

Wpływ języka urzędowego na system nazewniczy mieszkańców parafii prawosławnej w Białowieży na przełomie XIX i XX wieku oraz w okresie międzywojennym : na podstawie zapisów w księgach metrykalnych

Acta Neophilologica 17/2, 53-59

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Teresa Pluskota

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

W PŁYW JĘZYKA URZĘDOWEGO NA SYSTEM
NAZEWNICZY MIESZKAŃCÓW PARAFII
PRAWOSŁAWNEJ W BIAŁOWIEŻY NA PRZEŁOMIE
XIX I XX WIEKU ORAZ W OKRESIE
MIĘDZYWOJENNYM (NA PODSTAWIE ZAPISÓW
W KSIĘGACH METRYKALNYCH)

Key words: anthroponomy, Białowieża, official language, 19th and 20th centuries

Nazewnictwo Białowieży i jej okolic stanowi interesujący obiekt badań dla onomasty, ponieważ przez długie stulecia rozwijało się ono na wielokulturowym pograniczu, a onimy odzwierciedlają w wyrazisty sposób wzajemne wpływy językowe. O złożonej historii Białowieży i o jej parafiach pisałam już we wstępie do wcześniejszych artykułów [Pluskota 2010, Pluskota 2015], tematyka poniższego opracowania wymaga jednak podania i w tym miejscu najważniejszych faktów historycznych, które wpływają na zmiany w antroponimii badanego obszaru i pokazują ich przyczyny.

Dzisiejszą Białowieżę utworzyły założone na początku XVIII wieku wsie: Zastawa, Stoczek, a w późniejszym okresie Podolany i Krzyże [Bajko 2001, 25-26]. W 1795 roku, po III rozbiorze Polski, wieś wraz z Puszcą Białowieską przeszła pod rządy carskie. Kolejne wydarzenia historyczne też wpływały na losy mieszkańców. Wieś została zniszczona w czasie kampanii napoleońskiej w 1812 roku. Po klęsce powstania listopadowego Polacy zostali zmuszeni do wyjazdu, a władze sprowadziły Rosjan, którzy zastąpili byłych powstańców w administracji leśnej [Bajko 2001, 35, 55]. Szybki rozwój osady nastąpił po 1888 roku, gdy Białowieża została włączona do dóbr carskich. W tym okresie (1889-1894) na życzenie cara Aleksandra III zbudowano tu murowany pałac, myśliwską rezydencję carów [Bajko 1994: 6]. Wokół pałacu powstał kompleks innych budynków.

Niezależnie od różnych grup ludności napływowej „(...) w Białowieży przeważała ludność ruska, którą w II połowie XIX wieku zaczęto określać Białorusinami” [Bajko 2001, 55].

Pierwszych osiedleńców, pochodzących głównie spod Brześcia i Kamieńca Litewskiego, wyznawców prawosławia [Bajko 2001, 53], zmuszono do przejścia w XVII wieku do Kościoła greckokatolickiego [Bajko 1994, 11], następnie białowieżanie wskutek planowanej akcji nawracania unitów na prawosławie, która rozpoczęła się po drugim rozbiórce Polski [Dylągowa 1993, 280], powrócili do prawosławia (po 1839 roku). Na badanym obszarze przymusowe zmiany przynależności religijnej odbywały się bez większych problemów [Bajko 1994, 12].

Mieszkańcy Białowieży początkowo (w XVII i XVIII wieku) nie mieli swojej parafii, należeli do Cerkwi prawosławnej w Szereszewie, następnie w Suchopolu. Odrębna, wówczas unicka, parafia powstała na początku XIX wieku. Nowa murowana cerkiew została zbudowana dopiero w 1895 roku, wcześniej były już tu 2 cerkwie drewniane: z 1793 i 1853 roku, pod wezwaniem św. Mikołaja Cudotwórcy. W tym okresie do parafii prawosławnej należały wsie: Prybudki (dzisiaj Budy Prybudki), Stoczek, Zastawa, Krzyże, Podolany, Pogorzelce, Teremiski¹. Wymienione wsie zamieszkiwała przede wszystkim ludność chłopska. Antroponimia tej właśnie parafii była obiektem moich zainteresowań.

Parafia w Białowieży liczyła na przełomie wieków 2315 prawosławnych. Po zmniejszeniu się liczby parafian wskutek przymusowych wyjazdów mieszkańców w głąb Rosji w czasie I wojny światowej stopniowo zwiększała się liczba wiernych (w 1939 było ich około 5000). Wzrost liczby parafian spowodowały powroty miejscowej ludności i osiedlanie się w Białowieży ukraińskich emigrantów politycznych, żołnierzy z armii gen. Bułak-Bałachowicza, Peremykina i in. [Bajko 2001, 72, 91].

Oprócz prawosławnej parafii w Białowieży od 1926 roku istnieje parafia katolicka (w 1924 roku 1200 wiernych [Bajko 2001, 71]). W Białowieży mieszkali też Żydzi, którzy w 1903 roku stanowili 13% wszystkich mieszkańców w Puszczy Białowieskiej [Bajko 1994, 26].

Do przygotowania poniższego opracowania zainspirował mnie artykuł L. Dacewicz: *Rusyfikacja nazewnictwa osobowego w katolickich księgach metrykalnych Dekanatu białostockiego w okresie zaboru rosyjskiego* („Slavia Orientalis” 2015, nr 2). Chciałam zobaczyć, jak zmienia się system nazewniczy w parafii prawosławnej. Ponieważ opracowałam już wcześniej imiona i nazwiska prawosławnych z białowieskiej parafii, łatwiej było mi porównać onimy w różnych okresach historycznych. Wspominałam już wówczas o niektórych procesach w systemie nazewniczym, ale problem zmian nazw pod wpływem języka urzędowego jest na tyle ważny i złożony, że wymaga przedstawienia go w odrębnym opracowaniu.

Do badań wykorzystałam księgi metrykalne, czyli księgi chrztów, ślubów i zgonów w Cerkwi prawosławnej w Białowieży z końca lat 90. XIX wieku (lata 1889 i 1890) i początków XX wieku (1903 r.)², przechowywane w Muzeum i Archiwum Archidiecezjalnym w Białymstoku. Były to roczne księgi tabelaryczne, które zawierają

¹ W XX wieku w nieznacznym stopniu zmienia się obszar parafii, w jej skład wejdzie m. in. wieś Chwojnik.

² Archiwum Państwowe w Białymstoku. Dział: IV: Akta stanu cywilnego; IV. 2: Parafie prawosławne. Parafia prawosławna w Białowieży: Метрические книги на 1889, 1890, 1903 годы.

uporządkowaną informację. W aktach chrztu odnotowane są data urodzenia i data chrztu; imiona chrzczonych dzieci; stanowisko, imię, imię odojcowskie i nazwisko rodziców, ich wyznanie, miejsce zamieszkania; stanowiska, imię, imię odojcowskie i nazwisko świadków zgłoszenia dziecka, wieś, z której pochodzą; nazwisko udzielającego chrztu. Wspominam o tym, aby podkreślić, że były to wystarczające informacje dla stwierdzenia, czy jest to ta sama osoba, czy też podobne imiona i nazwiska dotyczą 2 różnych osób, w kontekście zmian w zapisach ta analiza okazała się istotna. Wynotowałam nazwiska ponad 1000 osób.

Językiem urzędowym w końcu XIX wieku był język rosyjski, który został wprowadzony do urzędów kościelnych od 1834 do 1836 roku [Tichoniuk 2000, 8], czyli po upadku powstania listopadowego. W takiej formie zasady prowadzenia akt stanu cywilnego obowiązywały przez XIX wiek i w pierwszych latach okresu międzywojennego, kiedy to w metrykach chrztów do 1923 roku imiona zapisywano cyrylicą, po 1924 roku – alfabetem łacińskim. Nazwiska po odzyskaniu przez Polskę niepodległości notowane są alfabetem łacińskim. Językiem urzędowym jest więc język polski. Okres międzywojenny służy mi do porównania, materiał tu nie jest tak szczegółowy; zebrała go i napisała wiele lat temu pod moim kierunkiem pracę magisterską Elżbieta Sikorska, mieszkanka Białowieży³.

Pewne wątpliwości może budzić wymowa cyrylicy, głównie imion. Czy można je wymawiać zgodnie z białoruskim wariantem wymowy, czy rosyjskim? Cyrylicie *z* należy wymawiać jako *h*, czy też wymowa zachowuje *g*. W związku z tym, że inne cechy białoruskie, czy rzadziej ukraińskie, nie są w księgach odnotowywane, przejawiają się one sporadycznie, o czym piszę poniżej, rosyjskie są struktury nazewnicze i wiele form imion, uznaję, że wymowa jest również rosyjska tym bardziej, że urzędnicy starali się nie odbiegać od przyjętych norm nazewnictwa rosyjskiego. O tym, że imiona białoruskie funkcjonowały w systemie, świadczą zapisy w latach 90. XIX wieku imion biologicznych rodziców i rodziców chrzestnych narodzonego dziecka: *Ефрасимя, Уласъ, Трафім, Францъ*; pewne cechy zachowane też są w formach odojcowskich i w nazwiskach, np. *Гуліановъ*. Bardzo liczne białoruskie i ukraińskie warianty notuje też na tym obszarze Bazyli Tichoniuk w monografii: *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839* [Tichoniuk 2000].

Struktura nazewnicza odnotowana w księgach składa się z 3 członów: imienia, imienia odojcowskiego i nazwiska. Już więc taki wzorzec nazewniczy spowodowany jest wpływem rosyjskim. Trójczłonową strukturę stosuje się w odniesieniu do miejscowej ludności, ale też osób spoza Białowieży, niekiedy innej narodowości: *Іосифъ Вильгельмовичъ Неврли, Елизавета Войттеховна Миллеръ* z Narewki, *Іосифина Ксаверіевна Волосевичъ, Казиміръ Францевъ Добринскій*. Należy podkreślić, że do 1839 roku Bazyli Tichoniuk notuje przede wszystkim dwuczłonowe struktury nazewnicze, niekiedy z określeniem, czym synem była dana osoba: Daniło Kaniewski, Pluta Puszczewicz, Tytus syn Pachonia Ostapczuka.

³ E. Sikorska. *Nazewnictwo osobowe gminy Białowieża w I połowie XX wieku* (niepublikowana praca magisterska, Bydgoszcz 2004).

Bardzo rzadko, przy powtarzającym się i bardzo znanym nazwisku, mogą wystąpić na przełomie XIX i XX wieku 2 członki, sporadycznie notowany jest inicjał imienia przy nazwisku, odnosi się to do inteligencji białowieskiej: lekarza, nauczycielki i diaka: *Эдуардъ Валленбургеръ/ Э. Валленбургеръ, Николай Яковлевичъ Подкатовъ/ Н. Подкатовъ, сельскій врачъ*. Model nazewniczy dotyczy więc osób znanych, które wcześniej już były odnotowane w dokumencie, nie ma problemu z identyfikacją nosiciela nazwiska. Sporadycznie strukturę dwuczłonową mają osoby spoza parafii *Сигизмундъ Грушевскій* (mieszczanin z Prażan), niekiedy innego wyznania: *Елько Штейбергъ* (Żyd).

Szczegółowiej przyjrzymy się poszczególnym członkom modelu. Imiona ochrzczonych dzieci są prawie konsekwentnie przytaczane i zapisywane zgodnie z kanonami cerkiewnymi: *Антоній, Аггей, Димитрій, Іоаннъ, Јосифъ, Захарій, Симеонъ, Стефанъ, Елисавета, Екатерина*⁴, w systemie nazewniczym rodziców, świadków, nowożeńców imiona występują w formie zaadaptowanej: *Димитрій, Иванъ, Остапъ, Федора*, przy czym niektóre z nich występują w jednym miejscu jako cerkiewne, w innym mają rosyjską formę: *Елисавета/ Елизавета, Стефанъ/ Степанъ, Симеонъ/ Семень, Федоръ/ Феодоръ*. Oczywiście, niekiedy białoruska forma w wariantcie pisanym nie różni się od rosyjskiej, jednakże brak cech białoruskich w innych formach, potwierdzenie podobnych zapisów w innych dokumentach świadczy, o czym już wspomniałam, na korzyść rosyjskiego wariantu.

Odnotowałam wyżej, że prawie konsekwentnie są notowane kanoniczne formy imion, albowiem sporadycznie zapisane są w imionach nowo narodzonych dzieci również formy zaadaptowane. Przykładem może być *Iosif*, notowany obocznie z *Oсunом* (rzadziej). W formach odojcowskich *Oсun* и *Iосиф* tworzą zbliżone liczebnie grupy. *Димитрій* mamy na początku XX wieku dla ochrzczonego dziecka oraz *Димитрій* i *Димитрій* w imionach rodziców.

Należy podkreślić, że w księgach ślubów i chrztów w imionach rodziców lub chrzestnych występują sporadycznie białoruskie warianty: *Іуліанъ* jako *Гуліанъ, Іустинъ, Іустина* jako *Густинъ, Густина, Гуліанія*. Notowane są one również w formach patronimicznych: *Гуліановна*. W okresie międzywojennym zmniejsza się liczba tych imion. Sporadycznie pojawiają się one na chrzcie i w formach odojcowskich. Zostały zastąpione imionami *Іуліанія*⁵, *Іуліанъ, Іустинъ, Іустина, Уляяна*. Pozbywanie się tych wariantów imion następuje zapewne pod wpływem języka urzędowego lub zmieniającej się mody nazewniczej. Chciałabym jeszcze zwrócić uwagę na różne zapisy imion tej samej osoby, np. *Степанъ Григорьевъ Сикорскій, Стефанъ Григорьевъ Сикорскій*.

Analiza materiału z okresu międzywojennego pozwoliła mi porównać po wielu latach zapis i formę imion, ponieważ na początku lat dwudziestych imiona notowane były grażdanką. Występują one w formie kanonicznej i narodowym wariantcie imion. Stosowane teraz częściej warianty wschodniosłowiańskie imion rodziców i chrzestnych notowane są równolegle z formami kanonicznymi: *Гаврил/Гавріил, Иван/ Іоанн, Семеонъ/ Семень* [Петровскій 2000, Суднік 2005]. Liczniejsze są imiona z utraconym końcowym *-ij*:

⁴ Formy imion cerkiewnych podaję według przedwojennego spisu imion [Spis prawosl. 1936].

⁵ Zachowuję zapis źródłowy imion.

Кондрат, Назар, Порфир, Тарас. Niektóre imiona nie występują już w kanonicznej formie. Mamy tylko: *Дмитрій, Фёдор*, ale zachowane jest wiele starych imion: *Антоній, Алексій, Иоаким, Иоанн, Сергій* [Петровский 2000, *Spis prawosł.* 1936]. Pojawiają się nowe dwuczłonowe imiona słowiańskie, np. *Мирослав, Владислава, Людмила*, i w polskim zapisie *Wiaczesław* (wcześniej był *Владимир, Казимір, Станиславъ*) [Malec 1983, Skulina 1973]. Został rozszerzony inwentarz imion o nowe formy: *Ироида, Кира, Любовь, Леонида, Лилия, Раиса, Тамара* i w polskim zapisie *Zoja*. Są pojedyncze rzadkie imiona, które nie występowały wcześniej: *Агнија, Трофима*. Pod wpływem kalendarza katolickiego jest więcej imion pochodzenia łacińskiego: *Максимилиан, Фабиан, Фелициан, Павлина, Урсула, Доминика, Сабина*.⁶

Transformacja imion na język polski w okresie międzywojennym spowodowała kolejne zmiany; wystarczy zaznaczyć, że imiona z początkowym rosyjskim *e* są zapisywane z *je-* i *e-*: *Jelena, Jewgienija, Jewgienij, Еwстафij, Ekaterina*. Rosyjskie *z* zastępowane jest polskim *g*: *Genadij, Glafira, Galina, -jo-* w śródgłosie ma przekaz *-io-* lub *-e-*: *Fiodor, Fedor*. Różne sposoby adaptacji imion nie odbiegały od stosowanych norm w nazewnictwie; szczegółowo przedstawił je w swojej monografii Bazyli Tichoniuk [Tichoniuk 2000, 38].

Wpływy rosyjskich form mamy w wariantach imion w otczestwach i ich sufiksach. Patronimy występują na badanym obszarze zwykle z suf. *-ovъ*, rzadziej *-inъ, -ovičъ*, a dla kobiet *-ovna*, przy czym *-ovič* ograniczone jest w zasadzie do urzędników, nauczycieli, żołnierzy, zwykle Rosjan. Pod wpływem rosyjskim pojawiają się oboczne formy odojcowskie: dwa razy zapisany *Иванъ Романовъ Байко* z Podolan w kolejnym miejscu w księgach odnotowany został jako *Иванъ Романовичъ*. Formant *-ovič* zapisano jeszcze w kilku innych patronimach: *Лука Стефановичъ, Павелъ Степановичъ*. Powoduje to pewne zamieszanie w nazwach, ponieważ na badanym obszarze występują licznie nazwiska z suf. *-ovič*.

W formach odojcowskich rzadko występują oficjalne cerkiewne formy: *Димитріевна Симеоновна*. Zwykle są to adaptacje imion: *Ивановъ, Ивановна, Ивановичъ, Францовна, Вадимовичъ, Степановъ*. Forma imienia w patronimie zależy niekiedy od miejsca, w którym został on zapisany. Świadkowie, pełniący ważną rolę w akcie ślubu, zwykle zachowują formę cerkiewną imienia. W roli świadka jest np. *Анна Стефановна*, a w zapisie rodziców ochrzczonego dziecka – *Анна Степановна*. Zapisana jako matka i żona *Евфимія Степановна* ze Stoczka, gdy wystąpiła w roli świadka, zanotowana została jako *Евфимія Стефановна Байко*. Warto zwrócić też uwagę na przykłady zastępowania podobnych imion: *Никита Симоновъ Подляцикъ, Никита Симеонъ Подляцикъ*.

Nazwiska w największym stopniu zachowały miejscowe cechy, świadczą też o tym, że cechy białoruskie zdążyły się już wcześniej zakorzenić w nazewnictwie, np. pokazują imiona w białoruskim lub kresowym ich wariantcie: *Охрицюкъ, Олихверъ, Пилиховская*. Nazwiska zachowują też, sporadycznie, inne cechy białoruskie: dzekanie, cekanie, akanie:

⁶ Biorę pod uwagę również wpływ polski, ponieważ jest to okres kształtowania się państwa polskiego, wprowadzania języka polskiego jako języka urzędowego.

Дзедзикъ, Кацюба, Казак. Licznie notowane są w nazwiskach sufiksy: *-ovič*, *-uk*, *-ko*: *Дацкевичъ, Лицкевичъ, Смоктуновичъ, Степанюкъ, Гречко, Грицюкъ Пиличукъ*. Wpływ języka urzędowego przejawia się w pojawianiu się wariantów nazwisk: *Охрицюк/Офритюк*.

W okresie międzywojennym, podobne jak w imionach, są problemy z przekazem nazwisk osób prawosławnych w języku polskim: *je-* i *e-* (*Elizarow, Jewstafij*) mamy na miejscu nagłosowego rosyjskiego *e*, polskie *g* zastępuje *z* z grażdanki: *Grygoriew, Ganczuk, Gorpynicz* (tylko *Harasim* ma początkowe *h*). Rosyjski znak *e* w śródgłosie też ma różne warianty zapisu: *Mojsiejuk, Niemierowicz, Tarasiewicz, Tiszczenko, Wasiliew, ale Fedorow, Klepko, Nazarewicz, Omelianczyk, Perszko, Podlaszczyk, Roszczenko, Rubel, Sawczenko, Szerszenowicz; u* jest przekazywane jako polskie *i* lub *y*: *Lickiewicz, Sidorczyk, Sziorobokow, Łyczko, Tyszko*. W latach 20. mamy również w tym członie nazewniczym pojedyncze przykłady dzekania i cekania: *Szlachciuk, Fiedziukiewicz*. Nazwiska z sufiksem *-цикѣ* notowane są z końcowym *-ski*: *Wołkowyski*. W związku z różnym przekazem znaków cyrylickich pojawiają się warianty tego samego nazwiska *Ochrytiuk/Ochryciuk, Pritulczyk/Pritulczik*. Ponadto wytworzyły się hybrydy językowe, zwykle jest to sufiks polski i rdzeń ruski: *Ławendówna, Nikodówna, Iluczek*, ale może też być odwrotnie, por. *Równiejko*. Należy podkreślić, że w powojennym okresie nazewnictwo mieszkańców Białowieży i okolic zostało poddane dalszej polonizacji. Chcę tylko podkreślić, że wówczas panuje pewien chaos w zapisie antroponomów, chociaż cechy białoruskie przejawiają się w większym stopniu. Wiele zależało od narodowości sporządzającego taki dokument oraz od jego wykształcenia czy raczej orientacji w możliwości przekazu cyrylickich nazw alfabetem łacińskim.

Podsumowując, rosyjski język urzędowy wpływał na formę imion, stosowanie trójczłonowego modelu nazewniczego, występowanie sufiksu *-ovi* w formach odojcowskich, obecność w miejscowym systemie imiennicznym niektórych rosyjskich form imion, pojawianie się wariantów nazwisk. Kolejna transformacja systemu nazewniczego na język polski spowodowała dodatkowe problemy, dochodzi bowiem przekaz nazewnictwa innym systemem znaków, z którym spisujący dokument nie zawsze sobie radził. Powstawały nie tylko warianty nazw, funkcjonowały imiona z innego systemu nazewniczego, nie było możliwości przekazania w dokumentach charakterystycznych białoruskich cech, powstawały też typowe dla pogranicza hybrydy.

Transformacja antroponomów mogła wpływać na różne zapisy imienia i nazwiska tej samej osoby, najpierw wskutek rusyfikacji, następnie wskutek polonizacji antroponomii w okresie międzywojennym i powojennym. Proces zmian w systemie nazewniczym w Białowieży doprowadził do tego, że w jednej rodzinie mogły istnieć dwa różnie zapisywane nazwiska, np. nazwisko *Ochryciuk* w oficjalnych dokumentach urzędowych na przełomie XIX i XX wieku zapisane zostało w 2 wariantach, a kolejne 2 wersje ma też w okresie międzywojennym: *Офрицюк, Охрицюкъ/Ochryciuk, Ochrytiuk*.

Bibliografia

- Bajko Piotr. 1994. *Cerkiew i parafia prawosławna w Białowieży*. Białystok: Parafia prawosławna św. Mikołaja.
- Bajko Piotr. 2001. *Białowieża. Zarys dziejów do 1950 roku*. Białowieża: Białowiecki Ośrodek Kultury.
- Dylągowa Hanna. 1993. *Kościół Unicki na ziemiach Rzeczypospolitej 1596–1918. Zarys problematyki*. Przegląd Wschodni, t. II, z. 2 (6): 257-287.
- Malec Maria. 1982. *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Skulina Tadeusz. 1973. *Staroruskie imiennictwo osobowe*. T. 2. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Spis prawosł. 1936 – *Spis imion prawosławnych w brzmieniu polskim i staro-cerkiewno-słowiańskim, uzgodniony z Ministerstwem Wyznań i Oświecenia Publicznego*. Warszawa: Drukarnia Synodalna.
- Tichoniuk Bazyli. 2000. *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839*. Zielona Góra: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego.
- Петровский Никандр А. 1980. *Словарь русских личных имен*. Москва: Русский язык.
- Суднік Міхаіл Р. 2005. *Слоўнік асабовых уласных імён*. Ред. Лукашанец А.А. Мінск: Беларуская навука.

Summary

THE INFLUENCE OF OFFICIAL LANGUAGE ON THE ONOMASTIC SYSTEM OF THE RUSSIAN ORTHODOX PARISH IN BIAŁOWIEŻA AT THE TURN OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES AND IN THE INTERWAR PERIOD (BASED ON ENTRIES IN REGISTERS OF CERTIFICATES)

This paper discusses the problems associated with the cultural frontier where Białowieża and its vicinity have been situated for many centuries. The analysis focused on anthroponyms in the Russian Orthodox parish in Białowieża. Russian was the official language at the turn of the 19th and 20th centuries, whereas Polish was the official language in the interwar period. A detailed analysis demonstrated linguistic influences on the onomastic system. Under the Russian influence, a 3-element onomastic model was in use (first name, father-derived name, surname), as well as Russian national name variants, especially in the names of parents and godparents. Father-derived names with the *-ovič* suffix were also employed, along with first name and surname variants. The Polish official language in the interwar period affected the emergence of a greater number of names of Latin origin, first name and surname variants, which appeared as a consequence of, inter alia, various ways of transferring anthroponyms with a different alphabet. All these changes resulted in the situation when one person had different variants of the first name and surname in various official documents.

Kontakt z Autorką:
pluster@wp.pl